

vendar dne 9. svečana 1904 pri volitvi se ne bi rad srečal z Vami. S spoštovanjem udani R. Pipuš.“

Kaj rečete k tej vsiljivosti in predrznosti, dragi naprednjaki. To vendar že presega vse mere dostojnosti! Mož, ki je to pismo prejel, je značajan in vesten dolgoletni župan in zato ga je vsebina tega pisma tembolj iznenadila. Poslužil se je pošteno svoje volilne pravice ter volil po lastni pameti in prepričanju z napredno stranko, ki si je postavila za svoje kandidate može, katerim se sme zaupati in ki so to zaupanje do sedaj tudi popolnoma opravičili in zaslužili. Zgoraj navedeno pismo jasno kaže, kakšna sredstva in pripomočke so poskusili klerikalci, da bi dosegli svoj namen ter dobili okraj v svoje roke. Prilizovanje, prigovarjanje in obljube niso nič pomagale, da bi spravili volilne može, ki imajo še kaj razuma in lastnega presodka, na svojo stran; volili so, kakor jim je kazala lastna pamet in prepričanje, vplivati se niso dali in tudi ne kratiti svojih volilnih pravic. Tako pa je tudi prav in pošteno, ker mož naj bode mož, ne pa otrok in strahotepec, ki se mora po poveljih drugih ravnati. Volilec.

Tatvina v pisarni za črno vojsko v domobranski vojašnici v Mariboru. V noči od 7. do 8. febr. je izginila iz imenovane pisarne Wertheimova skrinjica, v katerej je bilo shranjenih 550 kron. Dne 10. t. m. so škatljico našli v kleti iste vojašnice, pa bila je vlomljena in — prazna.

Klerikalna nestrpnost si je zbrala novo poštarico pri sv. Antonu v Slov. gor. za svojo žrtev, ker ona ne pusti, kakor njen prednik poštne pošiljatve pregledovati nepoklicanim osebam, temuč se strogo drži poštних predpisov, ki to naravnost prepovedujejo.

Valilni zavojčki o katerih smo v zadnjem listu pisali, naj se pravočasno naročijo, da se zamore vsem potrebam ustreči. Naslov je: Leopold Slawitsch, trgovec v Ptuj.

Shod vinorejcev. V našej zadnji številki utihotapila se je nam vsled neresničnega poročila neljuba pomota, ko smo naznanjali, da se vrši shod viničarjev dne 8. febr. v Gradcu, kar nam cenjeni čitatelji naj ne zamerijo. Poročamo pa tudi ob enem, da se bode vršil shod vinorejcev dne 6. in 7. marca t. l. v Mariboru, h kateremu so vsi vinorejci in prijatelji vinoreje uljudno povabljeni.

Iz zapora izpuščeni so bili vsled sklepa svetovalske zbornice okrožnega sodišča v Celju nekdanji brzojavni (telegrafski) paznik Jožef Walzer in njegova dva tovariša, ki so bili svoječasno obdolženi umora.

Ponesrečena nevesta. Dne 3. t. m. poročil se je Jakob Kranjc, posestnik na Cvenu pri Ljutomeru s svojo nevesto Frančiško. Po tamošnji šegi so se peljali gostovanjci popoldne na nevestin dom, kjer je pričakovalo novozaročenca več fantov, da bi ju pozdravili. Zastrelili so več možnarjev, toda k nesreči je prišla z voza stopivša nevesta enemu preblizu, in tako se je pripetilo, da jo je strel zadel v desno lice in desno oko in ji tam naredil hude opekline. Ker so baje te nesreče dotični strelec krivi,

naznanila jih je žandarmerija ces. kr. okrajno sodišču v Ljutomeru.

Zastrupljena oproščena je bila dne 9. febr. varja t. l. od celjskega porotnega sodišča 37-letna, omožena Marija Dečman iz Šmarja pri Jelencih. Z njenim možem sta kupila od Marije Perše hišo, ki ji v kupni pogodbi zagotovila prevžitek (stanovlji) do smrti. Dečman je živela razuzdano (mož živ v Tirolskem) in vsled tega jo je Perše večkrat krevarila. Dne 21. junija l. l. je poslala Dečman svoji preti. karci na njivo močno zabeljenih žgancev in Perše naglo umrla, ko je te jedi nekoliko povžila. Rekeno je, da jo je Dečman s primešano mišnico zastrupila, ker pa so ji to ni zamoglo dokazati, bila je od aretrotnikov nekrivim spoznana in kazni oproščena.

Ponočni napad. Dne 4. februarja ob dveh urah traj je napadlo 7 možkih brata Janeza in Jo. Friedauer iz Pobrežja pri Ptuj; z voznimi zrcami in z nožmi so ju težko ranili. Ker je Jsto Friedauer naslednje jutro pogrešal 19 kron, je kvgoče, da to ni bil samo napad, temuč tudi canun rop.

Pri Veliki nedelji tamošnji kaplan pridno pri t gledališčne predstave (teater) ter od gledalcev c 30 krajcarjev vstopnine pobira. Po igri pelje igri v krčmo ter jih tam pozno v noč z vinom in gimi pijačami traktira. Radovedni smo zvedetigre v dotični krčmi vsa vstopnina za pijačo ali če še kaplanu pri tem kaj ostane? Nedeljan

Čudno zahtevanje v cerkvi. Dne 2. februarja t. l. bil je v Konjiški farni cerkvi krščanski narko dekleta roženvenske bratovščine. H sklepu je ej K. Kumer od deklet še zahteval da naj mž „litani je nič vrednih deklet“, in je tem narekoval imena dvanajsterih deklet. Karo vendar tak okrutnež vsega ne dovoli?!

Imenovanje. Deželni odbor štajerski je gosp. Aegida Raiz, profesorja na deželni gimnaziji v Pk v VIII. stopnjo državne službe povzdignil.

Najden mrlič. Dne 4. t. m. so našli v Puhliča otoku v Dravi mrliča, katerega je Drava priplala. Pisma, katera so se pri njemu našla, glasila so na: Jakob Pest, rojen 1853, topilničar (Schmeis) iz Jabote, okraj Wolfsberg na Koroškem. Ali se f govoriti o zločinstvu ali nesreči, to še doseda) dognano.

Dopisi.

Od Sv. Barbare v Haložah. Ces. kr. okr glavarstvo v Ptuj, dne 5. januarja 1904. S 36.346. — Na postopanje gospoda dr. Augusta Plachky kot potrjenega zastopnika v priloženem merilu imenovanih strank, ki so prosile za ura odmerjenje jim zaračunjenih cerkvenih pristojc spozna ces. kr. okrajno glavarstvo na podlagi patri o cerkvenih pristojbinah od dne 7. maja 1874, a zak. šte. 50, kakor je iz priloženega odmerila vidno, določiti, da je gospod župnik Murkovič v čajih šte. 1 in 15 cerkvene pristojbine prenizk

eh ostalih slučajih pa previsoko zaračunal, kakor dotični slučaji iz odmerila razvidni. K posameznim čkam, ki so se od gospoda župnika samega na celobno zapisale, se sledeče pripomni. V patentu o cerkvenih pristojbinah ni ničesar omenjeno, da bi se plačelo za to kaj računati, ako prideta ženin ali nevesta k izpraševanju, ali če hočeta predzakonskega varoka kot legitimiranega v zakon vzeti, tako nadalje vidi ni omejeno ničesar o računjenju oklicnega lista, zatoraj se za ta uradna opravila plačilo ne more dodeliti. Tudi za kondukt od cerkve ali pa od mrličeve družbe v patentu o cerkvenih pristojbinah ni ničesar omenjenega, zatoraj so se morale dotične točke razjasniti po določbi „ad rubricam quartam“ imenovanega patenta, katera se glasi: „Župnikova dolžnost je naj bode, da opravi za zgoraj omenjeno plačilo vse opravila in ceremonije, ki se pri pogrebu zahtevajo, dotlej, da mrlič istinito v zemljo pride in sicer brez vsacega nadaljnjega doplačila. Določba ostalih cerkvenih pristojbin (plačil) je v dotičnih določilih v patentu o cerkvenih pristojbinah natančno utemeljeno.“ Proti temu razsodilu je na c. kr. namestništvo dovoljen rekurz, ki se ima v 14 dnevih po njegovi vročitvi pri tukajšnjem c. kr. okrajnem glavarstvu predložiti. V c. kr. okrajnega glavarja: Bouvard l. r., c. kr. glavar. — Tako se glasi razsodba ces. kr. okrajnega glavarstva v Ptuj. Pritožilo se je 17 strank, katerim se je pripoznalo, da so plačale župniku Murkoviču preveč ali premalo. — Premalo sta plačala Martin Emeržič, vžitkar iz Pohorij, za pogreb 95 vin. in Janez Vidovič, posestnik v Slatini, za poroko 1 krono 10 vin. — Preveč pa so plačali: Andrej Emeršič, kočar v Slatini, za pogreb 95 vin. Janez Majcenovič, kočar v Paradižu, za pogreb 15 kron 4 vin. Jožef Pintarič, posestnik v Okiču, za oklic in poroko 8 kron 16 vin. Jakob Pisanec, posestnik v Slatini, za oklic in poroko 2 kroni 60 vin. Vid Herzog v Bednji na Hrvaškem, za oklic in poroko 4 kron 46 vin. Martin Jurgec, viničar v Pestiki, za oklic in poroko 7 kron 66 vin. Andrej Vidovič, viničar v Pristovi, za oklic in poroko 7 kron 26 vin. Jakob Kummer, viničar v Slatini, za pogreb 4letnega otroka in svoje tašče 1 krono 31 vin. Jožef Arnečič, posestnik v Gradišu, za pogreb 15 kron 66 vin. Jožef Arnečič, posestnik v Gradišu, za oklic in poroko 90 vin. Blaž Kelc, posestnik v Pristovi, za pogreb 32 kron 67 vin. Filip Pisanec, viničar v Gradišu, za oklic in poroko 3 kron 66 vin. Franc Kelc, viničar v Brezovcu, za oklic in poroko 7 kron 46 vin. Barbara Juranec, viničarica v Brezovcu, za oklic in poroko 7 kron 46 vin. Filip Kelc, viničar v Cirkulanah, za oklic in poroko 5 kron 46 vin. Jakob Hvalec, viničar v Pohorjih, za oklic in poroko 5 kron 46 vin. Te zneske si je toraj gospod župnik Murkovič preveč naračunal in dati jih mora dotičnim strankam nazaj. Komur se toraj zdi, da je plačal previsoke cerkvene pristojbine, pritoži se naj pri ces. kr. okrajnem glavarstvu ali pa zglesi pri oskrbnistvu „Štajerca“ v Ptuj.

Iz Polenšaka. Dragi mi naprednjaški popotnik,

poročal si lansko jesen, da si bil na Martinovo nedeljo s svojim „rešpetlinom“ tukaj na Polenškaku in da si se seznanil z nekim klerikalcem prav črne barve. Pa povem Ti, da ta ni edini, ampak da jih imamo tukaj še več in prav nevarne sovražnike in hujškače. Njih imena še zdaj ne bodem naznanil. Le pridi, dragi popotnik, prav v kratkem zopet k nam, ter si naše razmere na drobno oglej! Spoznal bodeš, da vlada tukaj pri nas še strašna tema, akoravno si ljubi „Štajerc“ med nami že nekaj svetlobe napravil. Lanski misjon te bi zamogel pregnati, akoravno nekateri še odveze niso dobili, ker so tebe brali. Ti nam res želiš in hočeš pomagati ter nas rešiti jarma, katerega nam na tilnike tiščijo naši nasilniki in izkoriščevalci, kakor se sliši o tistih nesrečnejših, ki so se lahkoverno dali po agentih v južno Ameriko zvabiti, kjer baje ž njimi orjejo in vozijo. Tudi med nami so nekateri taki „agentje“, ki nam hočejo lepo na tihem jarem gor stiščati, da se sploh ne da takoj spoznati, kaj prav za prav z nami nameravajo ali nas hočejo peljati na pravo ali krivično pot. S svojimi sladkimi in priliznjenimi besedami nas hočejo spraviti v svoje mreže, in joj nam potem! Izmotati se jim je težko, kogar enkrat imajo v svoji oblasti. Ako hočeš na travniku ali pašniku vola dobiti, da bi ga vpregel in gnal k vozu, tedaj mu ne smeš očitno jarma kazati ali ponujati, ampak moraš štrufo lepo za hrbtom nesti z eno roko mu pa kaj dobrega ponujati, da te bode počakal in se nato vjeti dal. Ako imaš enega že v svoji oblasti, potem bodeš družega že lažje vlovil, ker eden za drugim rajši gre, kakor pa sam. Brez velikega truda lahko ostale za seboj dobiš ter jih vprežeš, potem pa le bič v roke in hajdi na trdo cesto pred težko naložene vozove. Nas uboge kmete ti sebičneži že tako gulijo, da ne moremo nadalje o tem molčati. Pa saj sami odkritosrčno povejo, da daruje kočar primeroma več kakor kmet in tako si mislijo, da bi bilo boljše, ako se prenaredijo iz kmetij kočarije, tako da bi se kmečko posestvo razdelilo na tri ali 4 kočje. Vam pa, gospod Valenke, svetujem premisliti, da je velike lepše, ako gre siromak k siromaku pomagat koščio luščit, kakor da se Vi z Vašo Geriko peljete k siromaku na pojedino, da se res mora reči: lačna vrana sito krmi. Ni lepo za Vas, ako se tam mudite čez polnoč, ja včasih celo do 3. ali 4. ure zjutraj ter se z Geriko mastite na tem, kar si je dotični revež s krvavimi žulji pridelal. Ne spodobi se za Vas, ako jemljete Vašo kuharico po noči seboj in da sedita kakor mož in žena skupaj v kočiji. Gerika naj sedi raje spredaj pri vozniku, ker pri tem starem možu se ji ni ničesar bati. Še boljše pa bi bilo za Geriko, ako bi ostala doma pod toplo odejo, ker ponočni zrak ji ne prija dobro in je bolj navajena tople peči. Ako hočete toraj gospod župnik Vašej kuharici še za nekatera leta življenje ohraniti, ne jemljite je seboj v nočni hlad, saj vidite, kako da je slaba in blede, ko je vendar sicer še mlada ženska in Vam še le komaj 5 let kuha! Škoda za njo! Vzemi toraj, dragi mi popotnik, kadar se spet podaš na Polenšak,

zraven „rešpetlina“ tudi še tisto novo iznajdeno električno svetilko, da bomo našo temo malo razsvetili in pa električni stroj, da bomo nekatere zaspance s elektriziranjem vzbudili. Spusti v njih tako močen električni tok, da bodo vsakteremu vsi šivi na suknji spustili in da pade ž njih vsaktera suknja, ki je s farško barvo „poštrihana“!

Neustrašljiv opazovalec.

Slavno uredništvo „Štajerc“ v Ptuj. Sklicujoč se na § 19. tiskovnega zakona, zahteva podpisani krajni šolski svet v Svetinjah pri Ormožu z ozirom na dopis, objavljen pod zaglavjem „Od Svetinj pri Ormožu“ v 1. številki z dne 10. januarja 1904 Vasega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami naslednji stvarni popravek: Ni res, da ni pri šoli v Svetinjah pri Ormožu nika-kega reda, pač pa je res, da se v letošnjem šolskem letu pouk vrši pravilno in v smislu tozadevnih predpisov. Ni res, da ima tukajšnja šola v kljub svojim trem razredom samo dva učitelja, in da včasih celo samo ena ženska skače od razreda do razreda; pač pa je res, da imamo tri učne moči, in sicer dve učiteljici in začasnega šolskega voditelja, ker je pravi gospod nadučitelj vsled svoje bolezni zadržan izvrševati svoje posle in je vsled tega dobil zaprošeni dopust. Ker imamo tri učne moči, tudi ni res, da bi se otroci ničesar ne naučili. Ni res, da je veleč. g. knezoškofijski duhovni svetnik in župnik Ivan Bohanec odjedel g. učitelja Meglo in mu dvakrat zabranil, da ni postal nadučitelj na tukajšnji šoli. Pač pa je res, da je g. učitelj Megla trikrat prosil za nadučiteljsko mesto v Svetinjah, pa prvokrat veleč. g. župnika še ni bilo na sedanji fari v Svetinjah, drugokrat in tretjkrat pa g. učitelj Megla ni bil pri c. kr. okraj. šol. svetu v terni in ga torej tudi slavni c. kr. deželni šol. svet ni imenoval za nadučitelja. Krajni šolski svet, Svetinje pri Ormožu dne 3. februarja 1904. Laurenz Janschek, k. u. k. Major d. R., Obmann.

Zunanje novice.

Veren katoličan, toda ne klerikalec. O svojem času je naš prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand prevzel pokroviteljstvo katoliškega šolskega društva, ki ima namen klerikalizem razširjati in utrjevati. Ker pa se nadvojvoda z namerami tega društva baje ne strinja, misli to mesto odložiti. Društveno vodstvo se je nadejalo, da bode prestolonaslednik njegovo delovanje izvrstno podpiral, pa motilo se je, ker visoki gospod je baje rekel: „Jaz sem veren katoličan, toda ne klerikalec.“

„Škof Bonaventura in Štajerc.“ Pod tem naslovom prinesel je „Slovenski Narod“ v 29. številki letošnjega leta sestavek, v katerem trdi, da je škof naš naročnik ter da naš list s svojo avtoriteto podpira. Oboje je neresnično, ker prvič škof Bonaventura ni direktno (t. j. na svoje ime) na naš list naročen, drugič pa škof nas ne podpira moralično,

veliko manje pa še financijelno. Da dosedaj še nisimo poročali o gospodarstvu v gozdih ljubljanskega škofa, je vzrok ta-le, da doslej še nismo zvedeli o tej zadevi. „Narod“ in „Slovenec“ naj se praskata med seboj, „Štajerca“ pa naj morda stita pri miru, posebno pa si naj „Narod“ zapiše ušesa, da se „Štajerc“ še nikoli ni od stil od koga za kakšno zamolčanost podkupiti in da se tudi nikoli ne bode. Za tokrat naj zadostuje.

Ustrelil se je v Winklernu na Koroškem višji okrajni sodnik, deželnosodnijski svetovnik Franc Drežman. Najbrž se mu je zmešala pamet. Enako smrt je storil njegov brat, ki je bil vojni častnik.

Vlak je razmesaril dne 8. februarja zvečer vipavski železnici veleposestnika in lesnega trgovca Matija Repič iz Šturij pri Vipavi. Na postaji Dornbergu je šel Repič iz vlaka, da bi v bližini krčmi naglo spil pol litra vina in se potem spet dalje peljal. Ko dospe nazaj k vlaku, se je ta že umikal in Repič je zdrsnil tako nesrečno pod kolesa, da so ga ta čez trebuh prerezala in pri pijanosti usmrtila.

Dvojni samomor. Zaradi družinskih razprtij se zastrupili na Dunaju 53letna Marija Dadač in njena 22letna hči Berta. Zavžili ste strašni strup z imenom „cijankali“ in našli so obe mrtvi na tleh.

Cerkveni roparji so v cerkvi v Ringelshainu v Češkem ulomili tabernakel ter odnesli sreberno monstranco v vrednosti 800 kron in kelih, vreden 100 kron. Tolovajeve še niso zasledili.

Mobilizacija. Kakor ogerski listi poročajo, bode 4. in 7. vojni kor (Budimpešta in Temešvar) meseca marca pod orožje poklicana ter na črnogorsko-srbsko mejo postavljena.

Grozno zločinstvo. Blizu Zagreba je bil pri kratkim gozdni čuvaj Špedi od svojih tovarišev, katerimi je malo popred popival, umorjen. Umor so ga z nožmi in kolmi, izrezali jezik, razmesarili roke in noge, kakor tudi ostalo telo. Vzrok zločina je dosedaj še neznan.

Krvava gostija. Blizu Szegedina na Ogerskem se je pred kratkim omožilo bogato kmečko dekle hčer vdove po imenu Dobo. Medtem, ko se je pri roka v cerkvi vršila, so se gostje, ki so pri nevesti materi v stanovanju zaostali, med seboj sprli ter na tej priliki nekega kmečkega fanta ubili in na cestu vrgli. Kljub temu se je potem gostija nadalje vršila in tudi ubijalci so se na njej po svoje razveseljevali, akoravno jih je že oblast zasledovala.

Siromakov zaklad. V Aradu na Ogerskem je umrl v nekem hlevu 54letni krošnjar (kramar) Jakob Richtzeit. Policijska komisija je našla v njegovih oblačilih všito: 4 tisočake, 79 bankovcev po 20 kron, hranilnično vložno knjigo na 3286 kron in pet aken nekega rudokopa. Ta „siromak“ je barantal s življenjskimi pljenkami in mazilom za črevlje (biks) ter prenočevateljem.